

Punsgewijze samenvatting van de Hoofdlijnennotitie werken naar vermogen

De notitie is een uitwerking van de afspraken die hierover in het regeer- en gedoogakkoord zijn gemaakt. Bij de uitwerking van de maatregelen zijn de overeengekomen ombuigingen uit het regeer- en gedoogakkoord leidend.

Het kabinet heeft met de VNG afspraken gemaakt over de uitwerking van de Wet werken naar vermogen (WWNV). Deze staan genoemd in het Bestuursakkoord tussen Rijk en VNG, onderdeel 'Werken naar vermogen'. Het voorstel wordt aan de leden van de VNG voorgelegd, die hier tijdens de ALV op 8 juni a.s. over zullen stemmen.

De WWNV zal per 1 januari 2013 worden ingevoerd.

De nieuwe wet dient een individueel, maatschappelijk én financieel belang. De notitie geeft aan hoe het kabinet ervoor wil zorgen dat zoveel mogelijk mensen naar vermogen gaan meedoen. Het kiest daarbij voor maatregelen om:

- *mensen* die nu nog niet werken maar dat wel kunnen te prikkelen om te gaan werken,
- *gemeenten* meer ruimte te geven hen daarbij te ondersteunen en
- *werkgevers* te stimuleren deze mensen in dienst te nemen.

De uitgangspunten Wet werken naar vermogen

Voor de mensen

Mensen met een arbeidsbeperking die een beroep gaan doen op de WWNV zullen in eerste instantie beoordeeld worden op hun mogelijkheden om (deels) te werken.

- Als iemand alleen in een beschutte omgeving kan werken, dan blijft instroom in de Wsw mogelijk.
- Voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikte jonggehandicapten blijft de Wet Wajong bestaan.

Iedereen werkt naar vermogen, bij voorkeur bij een reguliere werkgever.

- Ondersteuning of begeleiding is beschikbaar voor wie dat nodig heeft;
- loondispensatie kan ingezet worden voor mensen die nog niet volledig zelfstandig het wettelijk minimumloon (wml) kunnen verdienen.
- Voor de mensen in de WWNV gelden de polisvoorwaarden van de WWB/WIJ.

Voor de uitvoering

De WWNV wordt uitgevoerd door gemeenten. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de hulp en ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking. Ze krijgen daarbij meer vrijheid om de diverse re-integratiebudgetten naar eigen inzicht te besteden.

- Er komt één ongedeeld re-integratiebudget
- Gemeenten zullen zich verantwoorden en informatie verstrekken conform de huidige WWB-systematiek. SZW en VNG gaan kijken of een verlichting mogelijk is.
- De huidige expertise van het UWV met betrekking tot het naar werk begeleiden en ondersteunen van jongeren met een arbeidsbeperking moet behouden blijven en op zorgvuldige wijze ondergebracht worden bij de gemeenten.
- Er komt een herstructureringsfaciliteit sociale werkvoorziening. Mensen moeten ook in de toekomst beschermd kunnen werken. De faciliteit is bedoeld voor de verdere redesign van de SW. Voor de transitieperiode is een faciliteit van eenmalig 400 miljoen vastgesteld (over de periode 2012 t/m 2018).

Voor hulp aan werkgevers

Gemeenten zullen, zoals ze gewend zijn, ook straks in de WWNV werkgevers actief gaan benaderen. Het kabinet overlegt met gemeenten hoe de uitvoering zo kan worden ingericht dat werkgevers te maken hebben met eenduidige aanspreekpunten.

- Gemeenten zullen voor dienstverlening aan werkgevers die ook buiten de gemeente actief zijn dienstverlening ontwikkelen die daarbij aansluit.
- Werkgevers hoeven bij inzet van loondispensatie alleen de geleverde productiviteit te betalen.
- Door regelingen te bundelen worden de mogelijkheden inzichtelijker voor werkgevers: eenvoudig en effectief.
- Werkgevers moeten mensen simpel en eenvoudig kunnen inpassen. Gemeenten nemen de bureaucratie voor werkgevers bij plaatsingen zoveel mogelijk uit handen.

Simpel, eenvoudig en transparant

- Het kabinet zorgt met de WWNV voor één regime voor iedereen *met arbeidsvermogen* die voorheen een beroep zou doen op de Wet Wajong, de Wsw of de WWB/WIJ.
- Voor mensen die *volledig en duurzaam arbeidsongeschikt* zijn blijft de Wet Wajong bestaan.
- Voor mensen die niet in staat zijn om bij een reguliere werkgever aan de slag te gaan, kunnen gemeenten vanaf 1 januari 2013 gebruik maken van het instrument 'beschut werken' in de Wsw.

Rechten en plichten

- Mensen die op dit moment een Wsw-indicatie hebben behouden de huidige rechten en plichten uit de Wsw.
- Uitgangspunt bij de nieuwe instroom WWNV is: werk boven uitkering. Inkomensondersteuning kan alleen maar aanvullend zijn op de middelen waarover iemand zelf beschikt. Dat betekent in beginsel dat alle middelen van de betrokkenen (en de eventuele partner) meegenomen worden bij het vaststellen van de hoogte van de inkomensondersteuning. Ook de wijzigingen in de WWB/WIJ zoals de toets op het huishoudinkomen zijn van toepassing.
- Mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt in de Wajong zitten behouden 75% wml. Dit percentage geldt ook voor nieuwe instroom volledige en duurzaam arbeidsongeschikten per 2013. Voor deze groepen zal geen partner- en middelentoets gelden.

Gemeenten moeten ook mensen met een arbeidsbeperking die géén uitkering hebben, ondersteunen naar werk. Zij kunnen in aanmerking komen voor het instrument loondispensatie. Daarnaast kunnen ze aanspraak maken op andere instrumenten zoals bijvoorbeeld jobcoaching en werkplekaanpassing. De beoordeling van wat in het individuele geval nodig is ligt bij gemeenten.

- Gemeenten moeten hun beleid met betrekking tot de WWNV vastleggen in een verordening. De gemeente dient daarbij te zorgen dat de verschillende groepen in vergelijkbare mate aan bod komen, waarbij speciale aandacht zal worden besteed aan mensen met een arbeidshandicap.
- UWV gaat bekijken wie er van de huidige Wajongers over arbeidsvermogen beschikt en wie niet. Er zijn twee groepen: wajongers die een uitkering ontvangen op grond van de oude Wajong tot 2010 en Wajongers die een uitkering ontvangen en/of ondersteuning op grond van de nieuwe Wajong (instroom 2010, 2011 en 2012).
- Wajongers die op basis van de UWV-toets helemaal niet kan werken houdt ook vanaf 1 januari 2014 75% wml.

- Wajongers die op basis van de UWV-toets wel arbeidsmogelijkheden hebben krijgen vanaf 1 januari 2014 een uitkering ter hoogte van 70% wml.
- Voor alle Wajongers die voor 2012 zijn ingestroomd, blijft géén partner- en middelentoets gelden. Ook niet als zij geacht worden te kunnen werken.

Overgang

In het regeerakkoord was een ingangsdatum voor de Wajongers van 1 januari 2012 voorzien.

- Wajongers met arbeidsvermogen die in 2012 instromen doen dit tijdelijk. Personen met arbeidsvermogen die in 2012 in de Wajong stromen, zullen daarom met ingang van 1 januari 2014 onder de WWNV gaan vallen.
- Personen die op of na 15 mei 2011 op de wachtlijst van de Wsw komen te staan worden, als hun indicatie verloopt na 1 januari 2013 en zij dan nog op de wachtlijst staan, bij de periodieke herindicatie volgens het nieuwe criterium Wsw "beschut werk" ge(her)indiceerd.
- De huidige WWBers en WIJ-gerechtigden zullen ook onder het WWNV-regime worden gebracht.

Keuring en indicatie

- De indicaties Wajong en Wsw moeten op elkaar aansluiten (om eenheid te bevorderen). Beiden moeten ook aangepast.
- UWV zal de indicatie voor de toekomstige Wajong en toekomstige Wsw uitvoeren.

Uitvoering en financiering

- De WWNV wordt decentraal uitgevoerd door gemeenten; die worden beleidsmatig en financieel verantwoordelijk.
- De huidige financieringssystematiek van de WWB gaat gelden.
- Het budget dat gemeenten over houden mogen zij vrij besteden.

Loondispensatie, nieuw instrument

- Voor iedereen die om wat voor reden dan ook niet in staat is om zelfstandig 100% wml te verdienen en onder de doelgroep van de WWNV valt.
- Werkgevers hoeven niet het gangbare loon te betalen maar alleen dat deel dat de werknemer arbeidsproductief is (= loonwaarden).
- De overheid vult het inkomen van mensen met recht op een WWNV-uitkering via een aanvullende uitkering aan tot maximaal 100% wml.
- Het loon en de aanvulling samen kunnen tijdelijk minder bedragen dan 100% wml, zolang iemand nog niet naar zijn volledige mogelijkheden werkt.
- Loonwaarde wordt vastgesteld met een loonwaardemeting. Dit gaat via een erkende methode.
- Een onafhankelijke derde beoordeelt eerst of iemand überhaupt tot de doelgroep "loondispensatie" behoort. (red. Ook in de WWNV zullen straks mensen zitten die zelfstandig in staat zijn om 100% wml te verdienen, maar nu door omstandigheden toch tijdelijk geen werk hebben).
- Loondispensatie is in principe tijdelijk. Periodiek, in ieder geval na maximaal 2 a 3 jaar, vindt er een nieuwe loonwaardemeting en toegangstoets plaats.
- Gemeenten kunnen de aanvulling op het loon betalen uit het I-deel. De begeleidings- en ondersteuningskosten kunnen worden gefinancierd uit het re-integratiebudget.
- Het kabinet gaat het meten van de loonwaarde wettelijk regelen (dit om een zorgvuldige aanpak te garanderen).
- Mensen mogen maximaal 9 jaar een loon en aanvulling onder 100% wml hebben. Dit mag ook korter zijn. Bijvoorbeeld als na 5 jaar al blijkt dat er geen perspectief is dat iemand zich nog kan verbeteren.
- Rijk en VNG gaan het instrument loondispensatie na drie jaar evalueren.

Beschut werken

- Gemeenten moeten het gemeentelijk beleid voor beschut werken in een verordening vastleggen om te borgen dat mensen met een indicatie 'beschut werken' toegang tot de Wsw houden.
- Gemeenten moeten gezamenlijk structureel 30.000 plekken voor beschut werk blijven realiseren.
- Met ingang van 2013 bieden gemeenten jaarlijks een afgesproken aantal plekken voor nieuwe instroom beschut werken aan. Het aantal is in omvang gelijk aan ongeveer een derde deel van de uitstroom uit de huidige Wsw.
- Het vaststellen van de CAO waar mensen in beschut werken onder vallen is de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers.
- In de toekomstige bekostiging zal het Rijk de vergoeding per arbeidsplaats voor de nieuwe instroom begrenzen en afstemmen op een inkomen van 100% wml. De meerkosten van een dergelijke CAO zijn voor rekening van de werkgever.

Eén ongedeeld re-integratiebudget

- Bestaat uit: de bestaande re-integratiebudgetten voor de Wsw en de WWB/WIJ bij elkaar. Daarnaast hevelt het Rijk geld over vanuit het re-integratiebudget Wajong van het UWV.
- Het is niet de bedoeling dat dit geld wordt uitgegeven aan mensen die zonder steun hun weg naar de arbeidsmarkt ook weten te vinden.
- Door meer kennis van de best bewezen aanpak en verdere professionalisering van het re-integratieproces, kunnen de middelen effectiever en doelmatiger worden ingezet.

Actieve werkgeversbenadering én bereidheid bij werkgevers

- Het moet voor werkgevers aantrekkelijker en eenvoudiger om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.
- Gemeenten moeten activiteiten als de werkgeversdienstverlening op een effectief schaalniveau uitvoeren.
- Het kabinet verwacht dat gemeenten actief op zoek gaan naar banen en wil daarbij ondersteuning bieden door campagnes gericht op werkgevers en bevordering van positieve beeldvorming van de doelgroep.
- Werkgevers verwachten een helder aanspreekpunt. Het kabinet is in gesprek met gemeenten om te bezien hoe ook voor landelijk en regio-overschrijdend werkende bedrijven het uitgangspunt van '1 loket' zo goed mogelijk kan worden geborgd.
- Instrumenten die werkgevers ondersteunen bij het in dienst nemen van mensen met een arbeidsbeperking moeten eenvoudig en effectief zijn. Het kabinet zorgt voor een toereikende 'gereedschapskist' voor gemeenten en werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen (loondispensatie, detachering, ondersteuning, werkplekaanpassingen).
- Bestaande instrumenten worden op mogelijkheden voor het vergroten van effectiviteit (vereenvoudiging en stroomlijning) doorgelicht.
- De bestaande werkgeversservicepunten kunnen een rol spelen bij het ontzorgen van werkgevers.
- Het kabinet wil graag afspraken maken met sociale partners over het beschikbaar maken van arbeidsplaatsen voor mensen met een arbeidsbeperking.
- Vanaf 1 januari 2011 hanteert de rijksoverheid als uitgangspunt dat 1% van het aantal werkplekken bestemd is voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt; in het bijzonder mensen met een arbeidsbeperking.
- In 2011 gaat het kabinet beslissen over ROI in haar inkoopbeleid.

Om een hogere arbeidsparticipatie te kunnen realiseren is samenhang met andere dossiers als onderwijs en zorg essentieel.

Budgettair kader WWVN

Maatregelen (in miljoenen euro)	2011	2012	2013	2014	2015	structureel
3A. Wajong beperken tot volledig en duurzaam (netto)			-20	-76	-107	-900
3B. Niet volledig duurzaam zittend bestand Wajong van 75% naar 70%	30	30	30	-50	-100	0
3C. Beperking toegang tot de Wsw (netto)		0	0	-30	-100	-650
3E. Gerichte re-integratie en begeleiding ontschotte WWB, Wsw en Wajong		-300	--290	-420	-490	-300
<i>Waarvan korting Wsw en re-integratie WWB (bruto)</i>		-400	-490	-620	-690	-500
<i>Waarvan uitverdieneffect</i>		100	200	200	200	200
Totaal (afgerond op 10 miljoen euro)	30	-270	-280	-580	-800	-1850

De maatregelen 3A en 3B gaan over de Wajong. Maatregel 3C gaat over het beperken van de Wsw tot beschut werk en de invoering van het instrument loondispensatie voor gemeenten. Maatregel 3E betreft het ontschotte re-integratiebudget voor WWB, Wajong en Wsw.

Ten opzichte van het regeerakkoord en in vervolg op de afspraken met gemeenten is een aantal wijzigingen aangebracht:

- In het regeerakkoord was voorzien dat de maatregel beperking Wajong tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikt met ingang van 2012 in werking zou treden.
- Als gevolg van de inwerkingtreding van de WWNV met ingang van 1 januari 2013 zal deze maatregel een jaar later ingaan en zullen de Wajongers die in 2012 instromen met ingang van 1 januari 2014 onder de WWNV vallen.
- Verder is het uitverdieneffect als gevolg van de korting op de re-integratie WWB in 2012 aangepast.

Herstructureringsfaciliteit Wsw

Om de transitieperiode te overbruggen, zal een herstructureringsfaciliteit voor de sw-sector worden gecreëerd. Het doel van deze faciliteit is om de transformatie te ondersteunen richting een efficiëntere bedrijfsvoering van de sector.

in miljoenen euro	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Versnellen beperking Wsw (netto)		30	70	34	32	32	32
2. Stimuleringsuitkering Wsw			18	18	18	18	18
3. Aanvullende bijdrage SZW	10	30	32	8			
Totaal	10	60	120	60	50	50	50
Totaal 2012-2018 : 400 miljoen							

In de eerste plaats zal de maatregel beperking toegang tot de Wsw 1 jaar eerder in gang worden gezet dan in het regeer- en gedoogakkoord was voorzien.

In de tweede plaats zullen de middelen uit hoofde van de stimuleringsuitkering „bonus begeleid werken“ over de periode 2014 – 2018 worden toegevoegd aan de herstructureringsfaciliteit.

VNG en Rijk stellen gezamenlijk criteria vast op basis waarvan een onafhankelijke commissie de herstructureringsplannen gaat beoordelen. De gemeenten dienen hun herstructureringsplannen en aanvragen voor een beroep op het herstructureringsfaciliteit uiterlijk 1 januari 2012 in, zodat de herstructureringsoperatie vanaf 1 juli 2012 kan starten. De middelen uit de faciliteit kunnen uitsluitend worden aangewend voor de herstructurering van de sw-sector. De faciliteit is nadrukkelijk niet bestemd om exploitatie-tekorten af te dekken.

Overheveling re-integratie Wajong

Middelen voor de re-integratie Wajong zijn op dit moment toegekend aan het UWV. Over de re-integratiemiddelen Wajong is afgesproken dat structureel 122 miljoen wordt overgeheveld van UWV naar het ontschot re-integratiebudget. Dit betekent dat een deel van de re-integratiemiddelen voor het UWV beschikbaar blijft.

Inzet Rijk(in miljoen euro)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Structureel
Toevoeging aan ontschot re-integratiebudget ivm beperking Wajong	15	46	61	76	91	106	122	122

Uitvoeringskosten WWNV

Voor de uitvoeringskosten WWNV voor gemeenten is afgesproken dat structureel (na 2015) 27 miljoen wordt overgeheveld naar het gemeentefonds (accesssystematiek). Daarnaast vindt er voor wat betreft de uitvoeringskosten geen uitname plaats uit het Gemeentefonds als gevolg van het wetsvoorstel WWB-maatregelen, de afschaffing van de WWIK het wetsvoorstel afbouw dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon (AHK).

Uitvoeringskosten (in miljoen euro)	2013	2014	2015
Uitvoeringskosten WnV gemeenten	4	18	27